

Sygn. akt X Ga 126/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Lesław Zieliński

o.o.2. Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Sędzia SR (del.) Agata Żuradzka – Stuglik (spr.)

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 sierpnia 2016r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko W. L.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 listopada 2015r.

sygn. akt VII GC 1400/14

1. oddała apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Lesław Zieliński SSR (del.) Agata Żuradzka-Stuglik

Sygn. akt X Ga 126/16

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

w G. wniosła przeciwko W. L. pozew o zapłatę kwoty 16 934,62 zł. z ustawowymi odsetkami i kosztów procesu.

Na uzasadnienie żądania podała, że nabyła od cedenta (...) z siedzibą w G. wierzytelność wobec pozwanego dochodzoną pozewem, stanowiącą nieuregulowane należności za sprzedane towary, udokumentowane fakturą VAT o numerze (...) opiewającą na kwotę 116 934,62 zł. Zastrzegła, że dochodziła jedynie części należności wynikającej z przedmiotowej faktury. Pozwanego powiadomiono o cesji i wezwano do zapłaty.

Sąd Rejonowy w Gliwicach w dniu 6 maja 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt VII GNc 1744/14 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu zarzucił, że powódka nie wykazała dochodzonego roszczenia. Wskazał, że załączone do pozwu zestawienie transakcji dla samochodów ciężarowych nie pozostawało w związku z żądaniem pozwu. Podniósł, że strony pozostawały ze sobą w stosunkach gospodarczych, jednakże we wcześniejszym okresie i w innym zakresie, niż sugerowany przez powódkę, a wszelkie należności zostały uregulowane w terminie.

Pełnomocnik pozwanego na rozprawie 25 listopada 2014 roku zgłosił między innymi zarzut przedawnienia.

Sąd Rejonowy ustalił, że cedent zawarł z (...) Spółką Akcyjną (dalej H.) umowę eksploatację osadnika mułowego. Cedent zawarł z (...) spółą z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej (...)) umowę przetworzenia na granulatu mułu pochodzącego z osadnika. (...) zlecało następnie granulowanie mułu H.. Usługi granulowania mułu węglowego były świadczone w okresie od października do grudnia 2011 roku. Pozwany zawarł z cedentem umowę sprzedaży granulatu w formie ustnej. Pracownicy pozwanego odbierali granulatu z zakładu (...) w Z. - M. i przewozili na teren przedsiębiorstwa prowadzonego przez pozwanego w okresie od 1 listopada 2011 r. do 22 grudnia 2011 r. Strony umowy ustaliły cenę za towar w wysokości 48,00 zł. netto za tonę granulatu. Nie został ustalony termin zapłaty. W dniu 19 grudnia 2012 roku cedent wystawił na rzecz pozwanego fakturę VAT o numerze (...) opiewającą na kwotę 116 934,62 zł z terminem płatności na dzień 26 grudnia 2012 r.

Sąd Rejonowy wskazał, że dowody osobowe w postaci zeznań świadków R. J., L. P., A. K. (1), P. J., K. B., M. B., A. K. (2), P. K., J. K. (1), J. K. (2), M. Ł., M. M., R. O., A. S., K. S., A. Ś., D. T., H. T., M. T., P. W., D. W., J. M. potwierdziły okoliczności współpracy między pozwanym a cedentem, odbierania granulatu z zakładu (...) i dostarczania go pozwanemu w okresie od 1 listopada 2011 roku do 22 grudnia 2011 roku. Oceniając zeznania świadków, Sąd I instancji w całości dał im wiarę.

Sąd Rejonowy na podstawie tak poczynionych ustaleń, zważył, że granulatu wyprodukowany z mułu stanowił własność cedenta i zamiarem cedenta było przeniesienie własności na rzecz pozwanego. Granulatu został odebrany przez pracowników pozwanego z zakładu (...) i przewieziony na teren przedsiębiorstwa pozwanego, co stanowiło akt wydania towaru kupującemu. Strony ustaliły także element przedmiotowo istotny umowy sprzedaży, tj. cenę. Stosunek prawny wiążący cedenta z pozwanym spełniał zatem cechy umowy sprzedaży określone w art. 535 k.c., gdyż przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Pozwany nie podjął żadnej inicjatywy w celu wykazania, że stron nie łączył stosunek obligacyjny lub miał inny charakter niż twierdziła powódka, do czego był zobowiązany w myśl przepisu art. 6 kc. W konsekwencji pozwany był zobowiązany na podstawie art. 535 k.c. spełnić świadczenie wzajemne, w postaci zapłaty umówionej ceny.

Powódka posiadała legitymację procesową czynną, gdyż skutecznie nabyła wierzycielską dochodzoną pozwem na podstawie umowy cesji, która wyczerpywała dyspozycję przepisu art. 509 k.c. Cedent był wierzycielem pozwanego i mógł rozporządzać wierzycielską.

Pomimo powyższego, Sąd Rejonowy wskazał, że roszczenie powódki nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia.

Przepis art. 554 k.c. stanowi, że roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch. Stosownie do treści art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Roszczenie staje się wymagalne wówczas, kiedy wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika zadośćuczynienia jego roszczeniu (tak wyrok SN z

12.2.1991 r., III CRN 500/90, OSN 1992, Nr 7-8, poz. 137). Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Ustawodawca w przepisie art. 120 § 1 zd. 2 k.c., aby zapobiec swoistemu wymuszeniu wydłużenia przez wierzyciela okresu przedawnienia w odniesieniu do zobowiązań, w których wymagalność wierzytelności związana jest z aktywnością wierzyciela, podjęciem określonych nierzadko sformalizowanych czynności, w swoisty sposób uregulował w tym przepisie kwestie rozpoczęcia biegu przedawnienia, odrywając go od faktycznej wymagalności, a łącząc z momentem, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby wierzyciel podjął niezbędne czynności w najwcześniejszym możliwym terminie. Mamy tu do czynienia ze swoistą fikcją prawną, rozpoczęciem biegu przedawnienia zanim roszczenie stało się wymagalne (tak wyrok SA w Katowicach z 17.3.2011 r., V ACA 566/10, OSA w K. 2011, Nr 3, poz. 4, s. 24).

Odnosząc powyższe do kwestii wymagalności wierzytelności z tytułu ceny należy wskazać, że strony umowy nie ustaliły terminu zapłaty ceny, na co jednoznacznie wskazywały zeznania prezesa zarządu powódki. Skoro termin spełnienia świadczenia nie był oznaczony, świadczenie powinno zostać spełnione w dacie wynikającej z właściwości zobowiązania. Jeśli termin spełnienia świadczenia nie wynikał także z właściwości zobowiązania, to powinno ono zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania w myśl art. 455 k.c.

Umowa sprzedaży jest umową wzajemną. Z uwagi na brak ustaleń stron, co do terminu zapłaty, stosownie do art. 488 § 1 k.c. świadczenia wzajemne pozwanego – zapłata ceny – powinno być spełnione jednocześnie ze spełnieniem świadczenia przez cedenta. Cedent zakończył wydanie towaru kupującemu w dniu 22 grudnia 2011 roku i w tym dniu zaktualizował się obowiązek pozwanego do zapłaty ceny. Dzień 22 grudnia 2011 roku był też datą początkową biegu terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę. Dwuletni termin przedawnienia upłynął zatem w dniu 22 grudnia 2013 roku.

Przyjmując nawet założenie, że z właściwości umowy sprzedaży nie wynikało, kiedy świadczenie pozwanego miało zostać spełnione, to termin wymagalności determinowany był aktywnością cedenta i powódki (art. 455 k.c. w związku z art. 120 § 1 k.c.). Jeżeli wymagalność roszczenia zależała od podjęcia określonej czynności (wezwania) przez uprawnionego, to bieg terminu przedawnienia rozpoczął się, zgodnie z art. 120 § 1 zdanie 2 k.c., od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął tę czynność (dokonał wezwania) w najwcześniejszym możliwym terminie. W świetle okoliczności faktycznych sprawy cedent posiadał informacje o ilości przekazanego pozwanemu towaru i mógł wezwać pozwanego do wykonania zobowiązania – zapłaty ceny, niezwłocznie po zakończeniu dostaw, co miało miejsce w dniu 22 grudnia 2011 roku. Wówczas cedent uzyskał możliwość żądania zaspokojenia roszczenia o zapłatę ceny i w tym dniu rozpoczął bieg terminu przedawnienia. Także w tym wypadku dwuletni termin przedawnienia upłynął w dniu 22 grudnia 2013 roku.

Wskazał przy tym Sąd I instancji, że nie ma znaczenia dla ustalenia daty, w której rozpoczął się bieg terminu przedawnienia, że cedent wystawił fakturę VAT nr (...) w dniu 19 grudnia 2012 roku i wyznaczył w niej termin płatności na dzień 26 grudnia 2012 roku. Faktura jest wyłącznie dokumentem księgowym, który nie kreuje stosunku prawnego pomiędzy stronami. Wystawienie faktury następuje na skutek uprzedniego ukształtowania się stosunku prawnego. Faktura nie stanowi zatem samoistnej podstawy do określenia momentu powstania zobowiązania, jego wymagalności oraz nie określa daty początkowej biegu terminu przedawnienia, gdyż elementy te ustalane są przez pryzmat przepisów prawa cywilnego materialnego. Cedent nie mógł jednostronnie zmodyfikować stosunku prawnego poprzez wystawienie faktury VAT.

Wystawienie faktury VAT nr (...) mogło jedynie wpłynąć na przedawnienie roszczenia w ten sposób, że cedent wyznaczył w fakturze siedmiodniowy termin zapłaty od dnia jej wystawienia. Uwzględniając to przy ustaleniu daty początkowej biegu terminu przedawnienia zgodnie z regułami określonymi w art. 455 k.c. w związku z art. 120 § 1 k.c. stwierdzić należało, że termin przedawnienia najpóźniej rozpocząłby bieg w dniu 30 grudnia 2011 roku, to jest w dniu następnym po upływie siedmiodniowego terminu liczonego od momentu, gdy cedent mógł wezwać pozwanego do zapłaty.

Zwrócić należy uwagę, że do dnia wystawienia faktury VAT nr (...) pozwany nie potwierdził ilości granulatu odebranego od cedenta. Pomimo to cedent wystawił fakturę i wezwał pozwanego do zapłaty. Okoliczność ta nie miała zatem wpływu na możliwość wezwania pozwanego do zapłaty. Nie oddziaływała w konsekwencji także na moment rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia ustalanego według daty, kiedy cedent mógł podjąć najwcześniej czynność od której zależała wymagalność roszczenia.

Mając na uwadze powyższe, bieg terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem rozpoczął się najpóźniej w dniu 30 grudnia 2011 roku. Dwuletni termin przedawnienia upłynął zatem w dniu 30 grudnia 2013 roku. Powódka wniosła pozew do Sądu dopiero w dniu 11 kwietnia 2014 roku, to jest po upływie terminu przedawnienia.

Skoro powódka złożyła pozew po upływie terminu przedawnienia, to na podstawie art. 117 § 2 k.c. Sąd oddalił powództwo w całości.

Powódka złożyła apelację i zaskarżyła wyrok w całości.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, bądź o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wskazanemu orzeczeniu powódka zarzuciła naruszenie przepisów:

- art. 120 § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 554 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że roszczenie powoda jest przedawnione, albowiem wymagalność roszczenia rozpoczęła się z momentem wydania towaru w dacie jaką strony zgodnie ustaliły,

- art. 488 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz art. 353¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że roszczenie o zapłatę stało się wymagalne z momentem zakończenia dostawy podczas gdy strony zgodnie umówiły się na przejście własności towaru oraz rozliczenie należności za sprzedany towar w późniejszym terminie.

Pozwany złożył odpowiedź na apelację i wniósł o jej oddalenie w całości. Pozwany wskazał, że zarzuty zawarte w apelacji powódki są nietrafne, a roszczenie uległo przedawnieniu. Pozwany wskazał, nadto, że kwestionuje ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie ustalenia, że strony łączyła umowa, na co wskazywał już w toku procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy były prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy przyjął za własne. Sąd Rejonowy dokonał pełnej i prawidłowej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz opisał w uzasadnieniu podstawy swojej decyzji, a także fakty, które uznał za wykazane.

W pierwszej kolejności wskazać należało, że nie doszło do naruszenia przez Sąd Instancji przepisu art. 120 § 1 zd. 2 kc w zw. z art. 554 kc. Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował wskazane przepisy. Słusznie Sąd Rejonowy ustalił, że strony łączyła umowa sprzedaży i roszczenia z niej wynikające ulegają przedawnieniu z upływem lat dwóch, co wprost wynika z treści art. 554 kc. W konsekwencji mając w polu widzenia przepis art. 535 kc istotny w niniejszej sprawie był termin wydania towaru, a nie data wystawienia faktury i termin płatności w niej wskazany. Roszczenie tego rodzaju staje się wymagalne wówczas, kiedy wierzyciel może skutecznie żądać od dłużnika jego spełnienia.

Prawidłowo Sąd I instancji ustalił, iż strony umowy nie ustaliły terminu zapłaty ceny. Skoro termin spełnienia świadczenia nie był oznaczony, świadczenie powinno zostać spełnione w dacie wynikającej z właściwości zobowiązania. Jeśli termin spełnienia świadczenia nie wynikał także z właściwości zobowiązania, to powinno ono zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania w myśl art. 455 kc.

Jako, że z umowy sprzedaży nie wynikało, kiedy świadczenie pozwanego miało zostać spełnione, to termin wymagalności determinowany był aktywnością cedenta i powódki. Jeżeli wymagalność roszczenia zależała od podjęcia określonej czynności (wezwania) przez uprawnionego, to bieg terminu przedawnienia rozpoczął się, zgodnie z art. 120 § 1 zdanie 2 kc, od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawnione podjął tę czynność (dokołał wezwania) w najwcześniejszym możliwym terminie.

Równocześnie Sąd Odwoławczy w całej rozciągłości podzielił stanowisko Sądu I instancji, iż faktura jest wyłącznie dokumentem księgowym, który w żaden sposób nie kreuje stosunku prawnego, a więc faktura nie stanowi samoistnej podstawy do określenia momentu powstania zobowiązania, jego wymagalności oraz nie określa daty początkowej biegu terminu przedawnienia, gdyż elementy te ustalane są przez przyzmat przepisów prawa cywilnego materialnego. Wdrożenie w życie poglądu prezentowanego w treści apelacji przez powódkę, doprowadziłoby do możliwości modyfikowania momentu przedawnienia przez wystawienie faktury VAT.

Słusznie zatem Sąd Rejonowy ustalił, iż skoro wydawanie towaru kupującemu zakończyło się 22 grudnia 2011 roku, to w tym dniu zaktualizował się również obowiązek pozwanego do zapłaty ceny. Zgodnie z powyższym dwuletni termin przedawnienia upłynął zatem w dniu 22 grudnia 2013 roku.

Powołując się na naruszenie przepisu art. 488 § 1 kc w zw. z art. 455 kc, powódka podniosła w apelacji, że strony umówiły się na przejście własności towaru oraz rozliczenie należności za sprzedany towar w późniejszym terminie. Jakkolwiek, podnosząc taki zarzut, powódka w żaden sposób go nie udowodniła w postępowaniu przed Sądem I instancji, co więcej nie był on wcześniej przez nią podnoszony. Zarzut ten nie znalazł potwierdzenia w zebranych materiałach dowodowych i w konsekwencji Sąd Odwoławczy nie stwierdził również uchybienia przepisu art. 488 kc w zw. z art. 455 kc.

Sąd Okręgowy mając w polu widzenia przepis art. 378 kpc i na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w pkt 1 wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do wyniku sprawy, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c i § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 5.11.2015 r.poz. 1801).

SSO Lesław Zieliński

SSO Małgorzata Korfanty SSR (del) Agata Żuradzka-Stuglik